

POSTANOWIENIE

Dnia 12 grudnia 2014 r.

Sąd Apelacyjny w Poznaniu – III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Wiesława Stachowiak
Protokolant:	inspektor ds. biurowości Beata Tonak

po rozpoznaniu w dniu 12 grudnia 2014 r. na posiedzeniu niejawnym

sprawy z odwołania Zakładów Usługowych (...) Sp. z o.o. w P.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w P.

przy udziale zainteresowanej M. A.

o podstawę wymiaru składek

na skutek zażalenia Zakładów Usługowych (...) Sp. z o.o. w P.

na postanowienie Sądu Okręgowego w Poznaniu

z dnia 27 października 2014 r. sygn. akt VII U 5798/13

postanawia:

oddalić zażalenie.

	SSA Wiesława Stachowiak	
--	-------------------------	--

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy Sąd Ubezpieczeń Społecznych w Poznaniu postanowieniem z 27 października 2014 roku w sprawie VII U. 5798/13 oddalił wniosek odwołującej spółki Zakłady Usługowe (...) sp. z o.o. z siedzibą w P. o zwolnienie od obowiązku ponoszenia kosztów w postępowaniu apelacyjnym, w tym uiszczenia opłaty podstawowej od apelacji wynoszącej 30.00 zł.

Uzasadniając postanowienie Sąd I instancji wskazał, że odwołująca pomimo wezwania do przedłożenia dokumentów potwierdzających trudną sytuację spółki, nie wykazała, że nie ma dostatecznych środków na uiszczenie opłaty podstawowej od wniesionej apelacji.

Odwołująca spółka Zakłady Usługowe (...) sp. z o.o. złożyła zażalenie na postanowienie, wnosząc o jego uchylenie w całości oraz o zwolnienie jej od ponoszenia kosztów w postępowaniu zażaleniowym.

W uzasadnieniu odwołująca wskazała, iż uzasadnionym w jej ocenie jest, aby Sąd podjął decyzję na podstawie wyjaśnień zawartych we wniosku o zwolnienie od kosztów sądowych, bowiem są one precyzyjne i zgodne z prawdą.

Nadto zdaniem skarżącej, Sąd winien wziąć pod uwagę fakt, iż podobnych odwołań od decyzji organu rentowego odwołująca wniosła około 320. Pomimo zatem, iż opłata od wniesionej apelacji wynosi tylko 30 złotych, wobec wielości spraw i konieczności uiszczenia wielu opłat, ogólna suma może negatywnie wpłynąć na sytuację finansową spółki.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Zażalenie nie zasługiwało na uwzględnienie.

W pierwszej kolejności Sąd Apelacyjny wskazuje, że Sąd Okręgowy oddalił wniosek odwołującej spółki o zwolnienie od kosztów sądowych, ponieważ spółka we wskazanym terminie nie uzupełniła braków formalnych wniosku, poprzez nadesłanie rachunku zysków i strat za rok 2013, celem udokumentowania faktycznej kondycji finansowej spółki, do czego zobowiązana została zarządzeniem z 7 października 2014 roku.

W uzasadnieniu zażalenia odwołująca spółka stwierdziła, iż wystarczającym dla pozytywnego rozpoznania jej wniosku przez Sąd, było złożone w samym wniosku oświadczenie o złej kondycji finansowej spółki, z którego wynika, że spółka w roku 2013 poniosła stratę bilansową 245.875,13 zł.

Warto również zaznaczyć, iż we wniosku o zwolnienie od kosztów sądowych odwołująca wskazała, iż konieczność uiszczenia opłaty od wszystkich wniesionych środków zaskarżenia w sprawach zawisłych przed Sądem Okręgowym (których jest około 320) odbędzie się kosztem pracowników spółki.

Zgodnie z art. 103 ustawy z 28 lipca 2005 roku o kosztach sądowych w sprawach cywilnych, Sąd może przyznać zwolnienie od kosztów sądowych osobie prawnej lub jednostce organizacyjnej niebędącej osobą prawną, której ustawa przyznaje zdolność prawną, jeżeli wykazała, że nie ma dostatecznych środków na ich uiszczenie.

Przepis ten oznacza, że warunkiem zwolnienia osoby prawnej od kosztów sądowych jest z jednej strony wykazanie, że na stronie cięży obowiązek uiszczenia konkretnych opłat sądowych, a z drugiej, że nie ma dostatecznych środków na ich uiszczenie.

Sąd Apelacyjny wskazuje, że wprawdzie samo pojęcie „braku dostatecznych środków na uiszczenie kosztów”, jest pojęciem nieostrym, to praktyka sądowa, szczególnie w sprawach gospodarczych, wypracowała pewne kryteria i wymagania przydatne przy rozstrzyganiu wniosków o zwolnienie od kosztów. Kondycję finansową osób prawnych uzewnętrzniają zatem informacje statystyczne, zaświadczenia urzędów skarbowych, sprawozdania finansowe, raporty kasowe, wyciągi bankowe itd., których odwołująca nie przedłożyła (por. Antoni Górski, Lech Walentynowicz - Komentarz do art. 103 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych – Lex Omega).

Stanowczo podkreślić należy, że w przedmiotowej sprawie - wbrew temu, co twierdzi odwołująca - spółka w żaden sposób nie wykazała braku dostatecznych środków na uiszczenie kosztów związanych z wniesioną apelacją. Natomiast zawarte w art. 103 ustawy z 2005 roku o kosztach sądowych w sprawach cywilnych sformułowanie „jeżeli wykazała, że nie ma dostatecznych środków na ich uiszczenie” należy rozumieć, jako obowiązek wykazania trwałej niemożności uzyskania środków na uiszczenie kosztów sądowych. Na wnioskującym spoczywa ciężar udowodnienia istnienia przesłanek do skorzystania ze zwolnienia od ponoszenia kosztów sądowych i nie wystarczy – jak w przypadku osób fizycznych - samo złożenie oświadczenia. Realizacja tego obowiązku następuje zazwyczaj poprzez przedstawienie dokumentów, które pozwolą określić sytuację majątkową wnioskującej strony, zaś ich rodzaj zależy od rodzaju i charakteru osoby prawnej ubiegającej się o zwolnienie.

Sąd Apelacyjny wskazuje, że każdorazowo przy wpłynięciu do Sądu wniosku o zwolnienie od kosztów sądowych, Sąd obowiązany jest do zbadania sytuacji materialnej strony wnioskującej. Czynności tej, jak słusznie wskazał Sąd Okręgowy cytując uzasadnienie postanowienia wydanego przez Sąd Apelacyjny w Poznaniu z 19 lutego 2014 roku w sprawie I ACz. 213/14, Sąd dokonuje w oparciu o przedłożone dokumenty oraz złożone oświadczenia i w wyniku dokonanych ustaleń stwierdza, czy przedstawiony przez stronę materiał jest wystarczający do uwzględnienia jej wniosku. Ten obowiązek Sądu wynika z faktu, iż instytucja zwolnienia od kosztów ma charakter wyjątkowy. Dlatego też wnioskująca strona jest obowiązana przedstawić swoją sytuację finansową ze szczególną starannością już w fazie złożenia pisma procesowego i skutkiem zaniechania wnioskodawcy w tym zakresie jest oddalenie wniosku (zob. orzeczenie Sądu Najwyższego z 2 października 1998 roku w sprawie III CZP. 34/98, postanowienie Sądu Najwyższego z 19 października 2001 roku w sprawie Cz 142/01, postanowienie Sądu Apelacyjnego w Rzeszowie z 26 lipca 2013 roku w sprawie I ACz. 471/13, postanowienie Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z 11 lipca 2013 roku w sprawie I ACz. 1131/13).

Niewątpliwie jest zatem stwierdzenie, że Spółka - reprezentowana przez fachowego pełnomocnika - powinna zdaniem niniejszego Sądu, już z wnioskiem o zwolnienie od kosztów sądowych przedłożyć stosowną dokumentację, mającą potwierdzić jej stanowisko, czyli fakt występowania trudności finansowych uniemożliwiających wniesienie właściwej opłaty. Tymczasem odwołująca mimo wezwania Sądu o przedłożenie do sprawy rachunków zysków i strat za rok 2013 nie przedłożyła żadnych dokumentów mogących potwierdzić i zilustrować jej sytuację materialną.

Wskazać należy, że wedle wymagań art. 103 ustawy z 2005 roku o kosztach sądowych w sprawach cywilnych, fragmentaryczne oświadczenie, które w żaden sposób nie obrazowało sytuacji majątkowej strony, jest równoznaczne z niewykazaniem braku dostatecznych środków na uiszczenie kosztów. Zatem podniesiony przez spółkę zarzut, iż Sąd mógł ocenić sytuację finansową spółki na podstawie oświadczenia o jej kondycji finansowej jest całkowicie bezzasadny. Z uwagi na powyższe stwierdzić należy, że odwołująca spółka nie udowodniła swojego stanowiska, bowiem jej oświadczenie – nieoparte żadnymi dowodami - uniemożliwiło Sądowi dokonanie oceny jej sytuacji majątkowej.

Strona wnosząca odwołanie i wszczynająca postępowanie, musi mieć świadomość obciążeń finansowych, jakie postępowanie sądowe generuje jak również zmienności koniunktury gospodarczej a w konsekwencji i wysokości ponoszonych przez siebie strat i osiągniętych zysków.

Procesy sądowe są koniecznym elementem obrotu gospodarczego, dlatego przedsiębiorcy powinni uwzględniać związane z nimi koszty przy planowaniu przyszłych wydatków. Zupełnie niezasadny jest zatem argument, iż z uwagi na fakt zawiśnięcia przed Sądem Okręgowym wielości spraw i tym samym w przyszłości konieczności uiszczenia wielu opłat sądowych, może nastąpić pogorszenie sytuacji finansowej spółki kosztem jej pracowników i dlatego spółka winna zostać zwolniona z opłaty. Pamiętać bowiem należy, że każdy podmiot gospodarczy prowadząc działalność gospodarczą w sposób racjonalny winien zabezpieczyć odpowiednie środki na pokrycie wydatków związanych z działalnością prowadzonego przedsiębiorstwa, w tym wydatków związanych z ewentualnym postępowaniem sądowym. Konieczność ponoszenia opłat związanych z postępowaniem sądowym mieści się w granicach normalnego ryzyka gospodarczego.

W konsekwencji powyższej oceny, Sąd Apelacyjny stwierdził, że o ile żaląca spółka faktycznie nie posiada środków na poniesienie kosztów sądowych, to nie wykazała Sądowi istnienia tych okoliczności, przez co sama pozbawiła się możliwości skorzystania z dobrodziejstwa wynikającego z art. 103 ustawy z 2005 roku o kosztach sądowych w sprawach cywilnych. Jednocześnie w takiej sytuacji Sąd nie był uprawniony do uwzględnienia wniosku odwołując się do hipotetycznego założenia o tym, że ogółem wymiar opłat we wszystkich sprawach, w których odwołująca wniosła apelację jest dla niej zbyt znaczny.

Na zakończenie, odnosząc się do wniosku odwołującej zawartego w zażaleniu o zwolnienie od ponoszenia kosztów w postępowaniu zażaleniowym, wskazać należało, iż zgodnie z art. 95 ust. 2 pkt 1 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych, od przedmiotowego zażalenia nie pobiera się opłaty.

Mając na uwadze całość zaprezentowanej argumentacji, orzeczono o oddaleniu zażalenia w myśl art. 397 § 2 k.p.c. w związku z art. 385 k.p.c.

	SSA Wiesława Stachowiak	
--	-------------------------	--